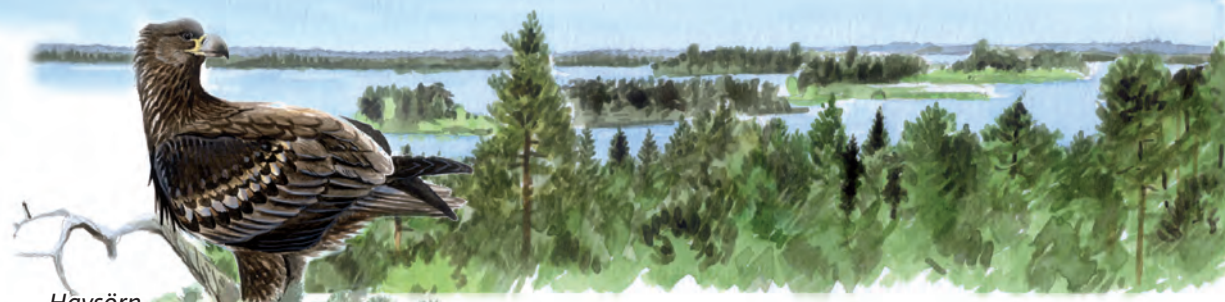

Kyrkstigen i Tärnsjö

Färnebofjärdens nationalpark

Skekarsbo

Här startar Kyrkstigen mot Nora kyrka. Från det höga utsiktstornet har du vid utsikt över Färnebofjärden. Ta gärna en fikarast vid det vackert belägna vindskyddet och den lilla bryggan.

Kyrkstigen går söderut genom byn. Om du väljer att gå norrut kommer du in i Färnebofjärdens nationalpark och når så småningom Sevedskvarn och Gysinge.

Messkog

Här finns en gammal kolbotten och en kolarkoja. På 1970-talet tog man upp traditionen med att kola milor och tjärbränning i tjärdal. Trots att det är lite svårt att hitta hit blev Messkog ett mycket välbesökt utflyktsmål under kolningsperioderna. Planer finns nu på att återuppta traditionen. Läs om detta på hemsidan.

Österbo fäbod

Hit tog Österbobönderna sina djur på sommarbete redan på 1200-talet. Fäbodarna var i bruk ända fram till 1942 då den sista fäbodjantan flyttade. I början på 1980-talet flyttades dagens stugor hit. I Hundsjön finns gädda och abborre som du får fiska utan fiskekort. Du kan gå stigen runt sjön eller använda roddbåten. Med båt har du störst chans att se spår av bävrarnas aktiviteter. En annan stig leder in i skogen och runt de gamla betesmarkerna i Nordansjö naturreservat.

Österbo fäbod

Buska

När du går över gårdsplanen i Buska passerar du Nora kommuns första kommunkontor där ordföranden Per Olsson i Buska huserade. Det är dock inte den pampiga mangårdsbyggnaden utan det lilla huset intill.

Offerkast

Enligt sägnen red ett brudfölje efter vigseln i kyrkan mot brudgummens hem i Skekarsbo. Då färden gick över hällarna vid Österbo fäbod snavade brudens häst, varpå bruden föll av och dog. En stenhög kastades upp på platsen. Så länge människor har kunnat minnas har det varit vanligt att förbifarande kastar en sten eller en kvist för att, som det troddes, "binda gästen".

Älvkvarnar

Älvkvarnar är skålformiga fördjupningar i berg eller sten som i folktron hade kraft att bota krämpor. De kallades för älvkvarnar eftersom man trodde att älvorna malde sin säd i dem. Man smorde fett och offrade mynt i skålarna för att blidka älvorna.

Storspov

Kyrkspången över Nordmyran

Vid början av den nästan 700 meter långa spången hittar du fågeltorn, vindskydd och eldstad. Från tornet har du utsikt över älvängen och dess fågelliv. Varje år slås gräset på Nordmyran med traktor. Det gynnar häckande fåglar som storspov, brun kärnhök och tranor. Här rastar också många flyttande fåglar.

Makaonfjäril

Hagudden

Omgiven av hagmarkens gamla ekar ligger Haguddens rast- och grillplats. Om våren kan du njuta av både blåsippor och vitsippor och av nyanlända flyttfåglar.

Nora kyrka

Vid kyrkan slutar stigen. Under århundraden använde man stigen för att ta sig till kyrkan eller uträtta ärenden i byn. Du kan vandra vidare mot Östa på Ljusbäcksleden.

TECKENFÖRKLARING

Kyrkstigen	Parkering	Eldstad	Dricksvatten
Bilväg	Torrdass	Raststuga	Bebyggelse
Nationalparks- och naturreservatsgräns	Handikapptoilet	Vindskydd	

0 0,5 km 1 km

Hitta till kyrkstigen

Vid Skekarsbo, Nora kyrka i Tärnsjö (5 mil NV om Uppsala) eller Österbo fäbodar kan du starta vandringen. Till Tärnsjö kan du ta dig med buss, i övrigt gäller bil eller cykel. Se detaljerad vägbeskrivning på hemsidan.

Turens längd

Att gå kyrkstigen 9 km tar mellan tre och fyra timmar i raskt tempo. Lägg till tid för raster! Vill du korta turen kan du vandra mellan Österbo fäbodar och Nora kyrka (6 km) eller från kyrkan till Hagudden (1,5 km).

Stigens standard

Med ett par rejäla skor klarar du vandringen på kyrkstigen. Det finns spänger över våtmarker och diken. Från Nora kyrka till Hagudden och över kyrkspången till Österbo kan du köra barnvagn.

Mat och boende

Du kan utnyttja grillplatserna längs stigen. Före och efter vandring finns mataffär och matställen i Tärnsjö och kring Östa.

Vid Österbo fäbodar finns stugor för övernattnin, en öppen och en att hyra. I den öppna kolarkojan i Meskog finns en brits. Vid Skekarsbo och Österbo finns vindskydd. Vill du övernatta före eller efter vandringen finns flera alternativ i närheten.

Mer information om kyrkstigen finns på www.kyrkstigen.com. Du kan också ringa Nora församling 0292-500 09.

 Feel welcome to walk the beautiful trail "Kyrkstigen" in Tärnsjö. Find out more on www.kyrkstigen.com.

Vandra Kyrkstigen i Tärnsjö

Välkommen till en lättsam vandring på en av Upplands få ursprungliga kyrkstigar.

Upptäck mångfalden i det uppländska landskapet längs den 9 km långa, lättvandrade stigen. Här finns fortfarande högresta gammelskogar, och ännu brukas många av de små åkertegarna runt byarna och torpen.

Mer information om kyrkstigen och möjligheterna att äta och bo runt kyrkstigen hittar du på www.kyrkstigen.com. Kyrkstigen i Tärnsjö är en del av Upplandsleden.

HEBY KOMMUN

Stigen har anlagts och sköts av Nora församling (0292-500 09). Upplandsstiftelsen har lett produktionen av foldern.

Produktion: Nora församling och Upplandsstiftelsen, 2011
Karta, illustrationer och form: Jonas Lundin Naturinformation, 2011
Text: Upplandsstiftelsen, Inga Nordgren, Inga-Britt Persson och Ove Pettersson
Foto: Elisabet Andersson Heby kommun, Berndt Godin och Jonas Lundin

Kyrkstigen förr och nu

Under hundratals år var kyrkstigen den kortaste vägen för de boende i Skekarsbo, Bengtsbo, Dalen och andra byar vid Dalälven, när de skulle till Tärnsjö för ärenden eller till gudstjänst i kyrkan.

Över Nordmyran har spång funnits sedan urminnes tid. Varje markägare hade ansvar för sin del av spången; Österbo hade till exempel 115 alnar. Men kyrkspången över Nordmyran utplånades helt vid den stora vårfloden 1931. Efter den stora stormfällningen i trakten 1954 försvann mycket av den upptrampade stigen.

I bygden fanns minnet av kyrkstigen kvar och så småningom bildades en kommitté för att återställa stigen. 1975 byggdes den 660 m långa spången över myran och året därpå var hela stigen klar. Varje år sedan dess har det varit allmän kyrkvandring första söndagen i juli.

Hösten 2001 såg man att stigen måste rustas igen och särskilt spången borde bytas ut. I januari 2003 fick Nora församling pengar från Leader+ Nedre Dalälven och arbetet kunde starta. Det blev ett stort projekt som kostade många hundra tusen kronor och mer än 2000 ideella arbetstimmar. Kyrkspången gjordes nu så pass bred att både barnvagn och rullstolar fick plats. Leden märktes upp, rastplatser, vindskydd och grillplats byggdes och fågelholkar sattes upp.

Återinvigning av de nybyggda spängerna skedde vid kyrkstigsvandringen den 4 juli 2004 och då vandrade 150 personer den 9 km långa stigen från Skekarsbo till kyrkan.

Inga Nordgren
Kyrkstigsgruppen Nora församling

Naturen längs Kyrkstigen

Kyrkstigen tar vandraren genom ett spännande kulturlandskap som under mycket lång tid brukats av människor.

Utgår du från Skekarsbo börjar vandringen genom en småkuperad granskog. Mark och stenar är övervuxna med mossa och linnea vilka efterhand ersätts av tallskogens renlavar. I blöthälorna lyser det ljusgrönt av vitmossor. Här häckar slaguggla, tretåig hackspett, tjäder och orre och vissa år ses gråspett.

Skogen glesnar efter några kilometer och människans nyttjande av landskapet blir mer tydligt. Till Österbo fäbodar togs djuren under sommarhalvåret på skogs-bete. De små åkrarna inhägnades för att hålla djuren borta. Vandringen fortsätter genom ett småbrutet jordbrukslandskap som håller på att förändras då skogen tränger sig på gamla beteshagar och åkrar. Här finns spår av husgrunder efter torp och gamla körvägar som för tankarna till tider då bygden var befolkad och brukades på ett helt annat sätt än idag.

I slutet av vandringen kommer du till Nordmyran. Från fågeltornet vid rastplatsen kan du se hela myran och bort över Nordmyrasjön och Dalälven.

Inga-Britt Persson
Gröna Kunskapshuset

Nordmyran – från buskmark till slättermyr

Att se sin barndoms landskap förfalla, se sly ta över de nyss öppna betsmarkerna och ängarna, se ån där man rodde som barn täppas igen av tät vass och säv, se de urgamla ekarna trängas ut av dystra granar. Det kan upp-röra vem som helst och vi ville göra något åt saken.

Nordmyran översvämmas när vattenståndet i Dalälven är högt, och kallas därför för ett älvängsområde. Förr slog man älvängarna och de gav gott om hö. Tillgången på slättermarker satte ramarna för hur många djur man kunde hålla med foder på vintrarna. Antagligen slogs alla sådana här marker för bara hundra år sedan. Sedan dess har jordbruket ändrats och slättermarkerna fallit i glömska.

Markägarna runt Nordmyran beslutade att köra igång ett restaureringsprojekt och började 1996 arbetet med att röja bort sly från våtmarken. Genom stöd från många parter har man gått vidare och röjt, jämnat ut och slagit marken. I dag har vi åter en imponerande, öppen våtmark.

Ove Pettersson
Myrangruppen

Tofsvipa

